

Disputatio medica inauguralis de iliaca passione

<https://hdl.handle.net/1874/345205>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
ILIACA PASSIONE,

QUAM
FAVENTE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

JACOBI VALLAN,

M. D. Praxeos, & Institut. Med. Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, ac Nobilissima
Facultatis MEDICAE Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS
Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis, ritè
& legitimè consequendis,

Publicè ventilandam proponit

EDMUNDUS DEVIS, ANGLUS.

Ad diem 15. Martii, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō lōc xcii.

Avunculis suis plurimum honorandis,

D. D. EDMUNDO MAKEPEACE,
Aldermano Seniori Warwicensi, ac pacis Justiciario,
Corporisque ibidem Politici, quoad libertatem & privi-
legia defensori strenuo.

D. D. JOHANNI MAKEPEACE,
Ecclesiae Anglicanae à Sacris doctissimo æquè ac fideliss.

NEC NON

VIRIS Pietate Literisque spectatiss.

D. D. HENRICO SAMPSON, M. D.
Olim in Aula Pembrochiana Cantabr. nunc in inclyto Me-
dicorum Colleg. Londinensi Socio, nobisque in re medicâ
Instructori maximè honorando.

D. D. SAMUELI SLATER,
SS. Evangelii Ministro, nobisque a Sacris, æternùm co-
lendo.

D. D. JOSEPHO RAPHSON, R. S. S.
Nobis amico omni honoris atque amoris cultu semper pro-
sequendo.

D. D. JACOBO COOK,
Medico ac Chyrurgo peritiss. nobisque amico omnimoda
laude digno.

D. D. RICHARDO CHAMBERLAIN,
Ecclesiae Anglicanae à Sacris fideliss. quondam Præceptor
suo nunquam non memorando.

*Hanc Disputationem, qualem, qualem,
observantia & gratitudinis ergò*

D. D. C. Q.

EDMUNDUS DEVIS, Auct. & Resp.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS

D E

ILIACA PASSIONE.

T H E S I S I.

Orborum funesta cohors, quæ
miseros mortales infestare sol-
let; in duo summa genera,
apud Æsculapii filios vulgò di-
gesta fuit, in acutos nempe &
chronicos, hi enim cum impe-
tu & periculo velocius, illi ve-
rò tardiùs magnaquæ ex parte
tutiùs ad statum moventur.

I I.

Iliaca passio, de qua nunc est disquisitio, inter
acutorum species rectè annumeretur. Affectus hic di-
citur *ειλεός* ὑπὸ τῆ *ειλεῖν* vertendo sive volvendo, ubi

A 2

deno-

4. DISPUTATIO MEDICA

denotatur vel pars sæpissimè affecta vel affectus ipsius modus, quoniam in hoc morbo intestina obvolvi creduntur; aliis *Miserere mei* audit ob intensissimum dolorem & quod commiseratione maxima dignum sit malum, ut adeò non immeritò hoc afflicti morbo miserere mei clamitent. A nostratibus vocatur, intestinorum obvolutio, *The twisting of the gutts.*

III.

Horrenda hæc est affectio, omnium fere judicio perniciofa; eamque ex intestinorum motu peristaltico inverso ac præpostero originem ducere à Medicis expertissimis statuitur: inter quos Sydenhamus noster (de Morbis acut. pag. 49.) hunc affectum inter symptomata febribus supervenientia recenset; eo quòd vomitus enormes qui febrium initio accedere solent, huic occasionem quandoque subministrare possint.

IV.

Ventriculi enim Mechanismus à Deo Opt. Max. ita constitutus est, ut, ope liquoris istius (qualiscumque generis sit) per nervos in musculosas fibras instillantibus hasque instantibus, sursum vel deorsum secundum animæ sensitivæ nutum, facile contrahatur, ut in confesso est. Quidni, urgente necessitate intestina etiam motu præpostero affici possint æquè ac stomachus? utrumque autem eundem numerum tunicarum eodem ritu conformatarum obtinere; fibrillasque nerveas ab eorundem gemellorum ramificationibus

bus (viz. Pari vago & intercostali ei appenso) derivare observationibus anatomicis luce clarius apparet; ut consequenter sympathiam vel consensum viscerum istorum esse non mediocrem nobis concludere liceat. Quis ideo fidem adhibeat ventriculum, vomitionibus diris ac sæpe repetitis sine communicatione ejusdem motus deorsum, plus minus, ad intestina ei continuata, eademque structurâ mechanicâ fabricata excrucii posse?

V.

Nihilominus tamen nobis in hanc rem altiùs inquirentibus, ac intestinorum situm, circumvolutionem & connexionem Mesenterio firmam explorantibus; succussiones ventriculi, fortissimas licet & frequentissimas intestinis remotioribus saltem, per dictum consensum impertitas, pro tanto malo producendo aptas natas vix fide dignum videtur. Certo certius si hi motus ventriculi præposteri per consensum tantùm hunc morbum efficere valerent: in duodeno sæpius quam in Jejuno, in Jejuno sæpius quam in Ileo & ita de cæteris propter partium vicinitatem, hæc affectio nidulari deprehenderetur, quod experientiæ anatomicæ contrarium est.

VI.

Sin autem particulæ offensivæ ejusdem farinæ cum illis, quæ in febribus vomitiones feroces excitaverint, circulationis viâ, in intestinorum vasa delatæ fuerint; quod dictæ concussiones in his partibus per

6 DISPUTATIO MEDICA

consensum excitatæ, per accidens hunc morbum producere possint, hariolamur.

V I I.

Nos itaque pace tantorum Virorum, heterogeneas sive aculeatas sive scabrosas, sive alijsvis figuræ irritantis particulas in fibrillarum nervosarum porulos vi quadam infigentes hosque obstruenres & distendentes hujusce morbi initium (æquè ac omnium aliorum morborum cum inflammatione originem ducentium) prædictum autem motum intestinorum præposterum, ejus effectum tantum haberi volumus.

V I I I.

His positis, nunc de invasionis modo sententiam nostram generaliter exponere accingemus. Cum enim humani corporis humores vel intra venas & arterias vel intra vasa lymphatica &c. fluitantes, salia diversis figuris prædita inter se commista & complicata habeant eaque hoc pacto per totum corpus circumferri experientia compertum sit. Quidni particule hæ salinæ aculeatæ ab inflatione subitâ vel ebullitione inter partes propinquas concitatis, gladiolorum stridorum instar, per dictorum vasorum tunicas exiles jaculentur? & ita fibrillarum nervosarum poruli his spiculis pertundi possint? Ingressu verò hoc modo semel facto, statim particule consimilis figuræ, non electionis sed necessitatis causâ, alternatim, durante fermentatione, trajectæ fuerint infixæque manserint.

IX. Tra-

I X.

Tragediæ Proœmio huc usque peracto, scenæ truculentæ ex improvîso insequuntur. Particulis scilicet, cuncolorum instar, nunc intra fibrillarum nervosarum porulos infixis, ut dictarum fibrillarum vellicatione irregulari & dissona harmonicis ille Rythmus (verbis Borelli doctiss. de motu Animalium Pag. 306.) quo spiritus animales naturali lege moveri apti nati sunt, perturbetur, necesse est. Hos autem spiritus animales, animæ sensitivæ decreto, ad hospites illos infestos excutiendos, fibrillas nerveas huc illuc convulsio-nibus furiosis exagitare credimus.

X.

Ataxiis his auctis, neque particulis offensivis difficilis, sed fibrillas adhuc altius & latius pertudentibus, symptomata atrocia hos subsequutura facillè con-jiciamus. Ab hac enim fibrillarum distensione & vel-licatione (præsertim in his nervosis intestinorum tu-nicis) dolor vel Stoicorum *arabiarum* superans & inflam-matio oriuntur.

X I.

Cum verò morbo usque vigente, fibrillarum series compressionibus his violentis ruptæ vel quasi ferra dif-fectæ fuerint, sphacelus inductus fuerit & deinde om-nium hujus vitæ malorum ultimum mors in evitabilis successerit.

X I I.

XII.

A neotericis (experientiâ duce) non solum Ileos , sed etiam totus ductus intestinalis pro hujus morbi sub-
jecto vel parte affecta agnoscitur ; sive fistulæ totius
constrictione circulari , sive alterius lateris intra peri-
tonæum insinuatione & quasi strangulatione (ut ἀβολο-
σία observavit Clariss. medicus quidam nobis Amicus
digniss.) sive partis inferioris versus superiorem intru-
sione , vel contrâ , sive denique enterocele ; nervo-
rum vellicatorum convulsio truculenta nostrum affe-
ctum perfecit. Refluxum autem humorum intra du-
ctum inclusorum , ex fibrarum intestinalium motu in-
verso ortum , effectum tantum esse à mechanica par-
tium structurâ dependentem volumus.

XIII.

Hujusce affectus signa notabiliora sunt subita omni-
um per os assumptorum rejeccio , nec non dolor into-
lerabilis , terebrans , uno vel pluribus locis fixus ; infu-
per quæcunque per inferiora enematis forma injecta
sint , è vomitionibus diris & sæpe repetitis exantlantur ,
quod quidem signum hujus morbi *παθογενεμονία τούτου*
haberi potest.

XIV.

Quoad hujus affectus prognosin , ut plurimum le-
thalis audit ; neque vix aliquem , sine summo vita dif-
crimine , hunc morbum evadere putamus. Tametsi
(Dei

(Dei Opt. Max. gratia) experti loquamur, fæminam juvenem, hoc morbo laborantem, adeo ut enemata quantumcunque acria, injecta, emetica fierent, etiam de dolore intensiss. uno loco, fixo, quam maximè conquereretur hæc misera &c., valetudinem sanam recuperasse. Huc spectat magni Hippocratis Aphorismus 44. §. 7. *quibuscunque, inquit, à stranguria oritur Ileos, intra septem dies moriuntur, nisi accedente febre, copiosior effluerit urina:* cum nempe ab expertiss. illo sene Ileos à stranguria ortus omnino malum aliæ periculosæ plenum esse statuitur, materiam autem sabulosam stranguriam sæpissime inducentem, quantitatem salis satis copiosam continere extra controversiam est. Quidni particulæ hæ irritantes sive salinæ sive sabulosæ sint, in tunicas intestinorum nerveas (modo supra memorato) impellantur infixæque hæreant? proculdubio ut convulsiones horrendæ hanc dictam affectûs nostri aggressionem subsequerentur, necessaria urget consequentia: convulsionibus verò usque vigentibus, quis hunc morbum, hoc modo consummatum iri (ut supra diximus) demiretur?

X V.

Sin autem ab hac lucta convulsiva, inflammationem & febrem inducente, particulas heterogeneas solutas & expulsas esse acciderit; statim Mechamismo corporis stupendo, hæ particulæ offensivæ sero involutæ, per vias urinarias amendantur; & ita hoc pacto patiens à morbi insultu fæliciter liberari possit. Secundum illud tritum, sublatâ causâ, tollitur effectus.

B

XVI.

XVI.

Hoc unum tantum addemus ad hanc prognoseos classem referendum; si nempe aliquis hoc morbo paucos dies laborans (qui intensissimo dolore jam nunc exeruciatus fuerit) repente se sublevari perceperit, hocce facto sine reliquorum symptomatum diminutione, propter Sphacelum nunc certo certius initiatum, patientem brevi è medio tolli, audacter pronunciamus.

XVII.

Quoniam autem morborum humanorum extirpatio felix à medico præcipuè intendi debeat; ne nos de causis morborum procatarteticis & remotioribus indagandis nimis videamur solliciti; ad reliqua properamus.

XVIII.

Hactenus itaque partem hujus morbi theoreticam pro viribus exponere conati sumus, nunc de parte ejus therapeutica; reliquum est ut dicamus. Indicationes autem curativæ à symptomatibus maxime urgentibus, si calculum recte ponamus, depromi debent.

XIX.

Imprimis enim dolor intensiss., (symptoma hujus morbi jam aggressi atrocissimum) tum phlebotomia, si phlethoricus fuerit Patiens, tum medicamentis vi narcoticâ præditis & in fatis larga quantitate deglutitis confestim demulceri debet; (an hæc medicamenta spiri-
ritus

ritus animales partim inviscando, vel partim eos abigendo dissipando vel destruendo *ερεψίαν* suam exercent, non est hujus loci inquirendum) convulsiones tamen fibrillarum nervosarum violentas refrænari & adeo dolorem ab his medicamentis mitigari, experientia quotidiana suffragatur.

X X.

Inter horum narcoticorum compositiones multò præclariores & usitatiores, laudanum tum solidum tum liquidum numerantur, neque quidem cum prælaudato Sydenhamo (de morb. acut. pag. 190.) Medico nulli secundo, hîc nobis temperemus, quin gratulabundi animadvertamus Deum Opt. Max. *πάλιν δολίηε εὐείαν* non aliud remedium efficacius humano generi in miseriarum solamen concessisse, quam sunt Opiata, sine quibus manca sit ac claudicet medicina.

X X I.

Indicatio curativa secunda, priorem concomitans, à ductûs Intestinalis constrictione & obstructione desumpta, nos suadet; ut, pro virili nostra, humores per superiora rejecti, ex incontinenti deorsum impellantur motusque intestinorum peristalticus & præposterus ad motum naturalem extemplò restituatur, in hunc finem primum Enemata emollientia ex oleis, Terebinthina in ovi vetello dissoluta, mucilaginosisque herbarum decoctionibus, confecta; inter quæ usitatiora sunt ol. oliv. lini recenter express. Chamæmeli &c. folia Malvæ, Althææ, Consolidæ majoris, Semina lini, Fænu-græci, Radices Consolidæ majoris, Glucyrrhizæ &c.

Quid si particulæ offensivæ aculeatæ his glabris & mucilaginosiis medicamentis inviscantur quasi irretiantur-ve? saltem horum enematum lubricatione, fæces infra obstructionem induratæ, dejectæ fuerint.

X X I I.

Enemate verò emolliente incassum adhibito, statim injiciatur aliud acrius & magis stimulan (quantitate scil. sufficienti Electuar. Caryocostini vel benedict. laxativ. ei addita) his stimulis enim perturbantur spiritus animales vicini, ut adeo hi spirituum supplemento aliunde delatorum animati, ad hostes illos expellendos vellicationibus sæpe repetitis fortiter contendant, fortasse ab hac lucta, partibus intestini intra ductus contractionem feliciter compressis & concussis, aliquid in hoc nostro affectu emolumenti oriatur.

X X I I I.

Omnino tamen nobis curandum est, ut ne minima quidem mora interposita sit, sed confestim deglutiatur eger dosin aliquam purgativam satis fortem, forma pilulari sive bolari, è colocynthide nempe vel scammonio cum aloeticis commistis, quales sunt Pil. Rud. Pil. Coch. minor. Pil. duobus (quibus aloes addi potest) vel per se vel aqua menthæ dissolutæ, hæ verò per vomitum rejectæ, toties quoties repetendæ sunt. Sydenhamus de morb. acut. pag. 51. observavit frustra pilulas istas vel quodvis aliud catharticum utcunque forte propinari, donec ventriculo corroborato, atque adeo ad motum naturalem reducto, intestina etiam ad proprium motum æquè reducta fuerint, aliàs enim (inquit) cathartica

thartica omnia intus sumpta, emetica evadent & plus damni quam commodi inferent: inde est quod remediis purgantibus viam facere non aggreditur, donec per spatium quoddam, medicamentis his ventriculum respicientibus, usus fuerit. Primò itaque illud Riverii stomachicum excellentissimum salis viz. Absinthii ℥j. ex cochl. j. succi limon. mane & sero sumendum præscribit, intermediis vero temporibus aquæ menthæ stillat. sine saccharo alio quovis additamento, cochlearia aliquot bis quaque hora propinat, cujus vel folius repetito usu & vomitus & dolor (ex ejus sententiâ inde natus) subito evanescent. Postquam autem dolor cum vomitu per bidui triduive spatium omninò cessaverit, tum pil. purgantes in Aq. Menthæ dissolutas exhibet &c. nostra tamen sententia, Medicamenta narcotica meliùs & citiùs huic intentioni satisfaciant: præsertim si narcotica unâ cum cathartice commista, exhibita fuerint.

X X I V.

Applicationes interim externæ in usum veniunt, nunc itaque abdomen secundum intestinorum ductum manu tepidâ, nunc linteis calidis duplicatis leviter fricandum est. Nunc laneis pannis duplicatis & in decoctionibus emollientibus (quibus addi debent spiritus subtilissimi) immersis, partes dolore affectæ calidè fomentandæ. Nunc Theriaca Andromachi super Alutam extensa, nunc cataplasmata calida ex farina seculina & sp. vin. subtilissimi confecta, linteisque faculis inclusa alternatim applicanda sunt, nunc catulus vivens nudo ventri indefinenter accumbat &c.

Nunc sp. vini subtilissimi inflammato & parti dolenti, per infundibulum aptè locatum immisso, insistendum est, his cautionibus adjunctis, si nempe ægri vires ferant, curaque summa adhibita, ut partes vicinæ laneis pannis vel linteis circumcirca tegantur, tum spiritus exhalantes circa partem affectam colligendi tum Patientem à frigore defendendi causâ. Neque hic silentio prætereundum est, quòd hujus Medicamenti usu repetito, præclaros effectus, in morbis præsertim externis, ab obstructione irritante originem ducentibus sæpius experti fuerimus. Quidni spiritus hi subtilissimi, cutim, peritonæum &c. penetrent & deinde nodum vel constrictionem sæliciter dissolvant? magnus Sydenhamus usum spiritus vini in ambustis magnoperè, nec immeritò, commendat (an in hoc casu spiritus hi summè volatiles, fibrillas fortiter penetrando, ut adeo particulæ igneæ intra fibrillarum contortarum porulos inclusæ, exhalent; ane dictas particulas porulis infixas, intra vasa propinqua intrudendo, hoc malum fugiant ad disquisitionem nostram nihil attinet) vero tamen verius, obstructions dolorificæ horum spirituum *éregyia* referantur. Quid mirum itaque si in nostro etiam affectu, à prælaudato Medicamento aliquid adjuncti oriatur? præcipuè ubi pars affecta sine profunditate nimia pertingi queat, omento verò in molem adiposam aucto, ab hoc vel ullo alio medicamento externè adhibitis, parùm emolumenti expectari debeat.

X X V.

His methodis diligenter, licet frustra per diem unum

unum, alterum aut tertium continuatis, si res ferat, nulloque sphaceli, adhuc aggressi, signo comparente, magnoperè medico incumbendum est, ut (consideratis considerandis) mercurium vivum patienti citò præscribat. Hic autem observandum est ut dosis Mercurii in nostro affectu, Medicorum omnium neotericorum suffragio, multò magis quam in ullo alio morbo augeri debeat, cum nempe in aliis tot grana præscribi soleant, in hoc affectu tot uncix fere præscribi possint.

X X V I.

Nos autem (ut ingenuè fatendum est) hujus Medicamenti efficaciam, in affectu nostro nondum experti fuimus, nihilominus tamen eam satis laudabilem esse persuasum habeamus. Hisce enim oculis sæpe viderimus hominem, qui non multis retro annis hoc morbo afflictis (ex narratione doctissimi cujusdam Medici) Mercurii currentis usu copioso valetudinem sanam recuperasset. Homo vocatur nomine *Tyndall* unum tantum miliare circiter à LONDINO distans, tunc temporis habitans (ni fallimur adhuc vivit valetque) prædictus homo inquit, hoc affectu laborans, tres vel quatuor Mercurii vivi libras ingurgitavit, qui quidem per dies quatuor vel quinque intra ductum intestinalem moram fecit, via vero paulatim facta Mercurius vivus per inferiora dejiciebatur, adeo ut Patiens Mercurii dejecti quantitatem ponderans, exceptis paucis scrupulis inter excrementa amissis, cum illa quæ per os antea assumpsisset eandem esse inveniret, prælaudatus Medicus ad nos
etiam

16 DISPUTATIO MEDICA INAUG.

etiam curationem hujus morbi fœlicem ab hoc Medimento pro domina quadam juvene *Londinense*, nobis nota, effectam communicavit.

XXVII.

Dosis Mercurii per se ab uncia, ad secundam, tertiam, quartam vel quintam augeri possit; secundum Medici prudentis judicium. Mercurius hoc modo exhibitus (experientia teste) salivationem non ita faciliè excitat, cum autem hydrargyri particulæ, ab aliquo additamento, divisæ fuerint, ut patientis visum fugiant, certo certius ptyalismus inde oriturus expectandus sit.

XXVIII.

Quoad regulas diæteticas in nostro affectu usitatiores, eadem cum illis, quæ in aliis morbis acutis solennes sunt, religiosè observari debent. Sed ne ab hujus instituti scopo nimium aberrare videamur, nunc manum de tabula amovendam iri putamus.

COROLLARIA.

- I. **D**oloris etiam intensissimi levamen, prognosticon lethale præbere possit.
- II. Particula heterogenea intra fibrillarum nervosarum poros intrusa, hosque vellicantes & distendentes, causa doloris sunt.
- III. Sphacelus ab erosione fibrillarum nervosarum produciuntur.
- IV. Fibrillis verò nervosis totaliter ruptis, quod partes ex improviso insensiles fierent, necessaria urget consequentia.
- V. Narcotica cathartica addita, purgativi operationem sapissimè augent.

F I N I S.